

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Szerkesztőség:

Kurcpart-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

A lap egy oldalra 24 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr. Hirdetéseket Stark Nándor könyvkereskedésében is felvetetnek.

Bermentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen hetenként háromszor:
vasárnap, kedden és pénteken reggel.
Egyes szám ára 4 kr.

Felélős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
SIMA FERENC.

Előfizetések elfogadtatnak helyben:
Stark Nándor könyv- és papírkereskedésében.
Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

A közigazgatási reform és a városok.

II.

A városok önállósága érdekében a legtekintélyesebb országos lapok folytatnak most harcot. Ime egy tekintélyes lapnak a vezércikke, közöljük ezt egész terjedelmében, hogy lássa közönségünk, mely szerint az a zászló, melyet mi Szentés önállósága érdekében kibontottunk, ma országos jelszó. Így ír e tárgyban a „Budapesti Hirlap“:

„Magyarország városai emancipáltassanak a megyei hatóságoktól, akkor fognak fejlődni jobban s úgy fognak megfelelni a megyék is inkább feladatuknak. Mert egészen más a városoknak természete és feladata és más a megyéké. A város iparosokból, kereskedőkből, hivatalnokokból és honorációrokból áll, kik mást dolgoznak és egyebet termelnek, mint a mezőgazdasággal foglalkozó kisvárosi, vagy falusi nép. A városoknak lakossága, eredetük és foglalkozásuk következtében demokratikus, a földbirtokos, parasztság és nemesség egyaránt arisztokratikus és konzervatív. Nálunk még sokáig úgy lesz, hogy a megyébe foglalt városok a vidéki földesurak befolyásának lesznek alávetve, ama hagyomány következtében, mely a megyéket az uri családok tekintélyének veti alá, ama függés következtében, melyben a kisiparos és a kereskedő vidéki városokban a nagyobb földbirtokosokkal szemben van, a modor fölénye következtében, mely a nemességet a polgároktól megkülönbözteti, de legfőképp azért, mert a vármegyének a megyegyűléseken mindig több hatalma és befolyása lesz, mint annak a kisebbségnek, mely a városi képviselőkből kikerül. Ennélfogva a megyei érdekek többnyire dominálni fognak a városiak fölött a közgyűléseken s a város adózni fog a megyének, holott szabad fejlődése és nagyobb igényei miatt minden erejére magának van szüksége. Csakugyan ez a főok, a miért a municipálisták törekvése a városokat a megyék kötelékében megtartani. S midőn Tisza Kálmán az ország kormányát átvette, első dolga volt úgy reformálni a közigazgatást, hogy a kisebb, 12.000 lakosnál kevesebbel bíró szabad királyi városokat kulturális tehetőségükre való tekintet nélkül, megfosztotta önállóságuktól s bekebelezte a megyébe s tizenöt esztendő alatt egyetlen várost sem engedett szabadságra nőni.

Reméltük, hogy ez az avult felfogás, mely egészen mult századba való, a reformkorszak minisztériumától távol lesz és csodálkozva vesszük észre, hogy a kormány ugyanazon nyomokon halad. Mert alig, hogy a nyomástól felszabadult és fellélegzett a nemzet, rögtön a nagyobb városokban mozgalom indult meg, hogy magukat a megyék hatósága alól emancipálják. Mig ellenkezőleg jellemző volt a mult években, hogy sok nagy, gazdag és művelt rendezett tanácsú város nagyközségegyekezett lenni és törpült össze, mivel ezt a fejlődést a kormány sohasem akadályozta, talán szívesen látta.

De hát a közigazgatás államosításával, szerintünk, a nagyobb városok emancipációja kapcsolatos. Mert a megye autonóm községeknek, falvaknak és mezővárosoknak természetes egyesítése, mivel azok magukban és önerejükben az adminisztráció magasabb feladatainak megfelelni nem képesek, meghagyatván tehát nekik a községi teendők szabad elintézését, az állami funkciókat kinevezett állami hivatalnokok szakszerűen intézik a polgárok ellenőrzése alatt, meghagyatván egyszersmind a vidéki birtokosoknak és köznépnek megyeterületenként közös érdekeik és politikai jogaik szabad elhatározása és gyakorlata. Ámde a nagyobb városoknál a községi feladatok területileg és lényegileg összesnek a politikai adminisztráció feladataival s azokat célszerűen nem lehet sem a szolgabírónak alárendelni, sem a megyei bizottságoktól függővé tenni. Ezért szükséges oly városi szervezet Magyarországon, mely az erőteljes ilyen közösségeket a maguk természetéből és igényeiből, valamint az állam politikai céljai szempontjából épp úgy külön szervezettel lássa el, mint a községek és a megyék különös politikai szervezetet nyerne. Ez olyan egyszerű és világos dolog, hogy e fölött más országokban nem is vitakoznának, mert mindenütt a világon a városoknak más s a megyéknek és falvaknak ettől külön szervezet adatott.

Hogy van tehát, hogy Magyarországon a régi népszámlálás szerint is 62 város találhatók tíz ezeret meghaladó lakossággal s mégis csak huszonöt törvényhatósággal bíró, tehát önálló város van egész Magyarországon? Ez nevetséges aránytalanság és öreg hiba. Sehoh Európában, talán Oroszországot kivéve, a városoknak ily hiánya és alárendeltsége nem létezik.

Az új népszámlálásnak adatai fel fogják tüntetni a városok fejlődését s ki fogják jelölni mindama városokat, melyeket egy felvilágosodott politikának okvetlenül önállósítani kellene, tekintet nélkül arra, hogy egyik-másik képviselő testülete ez idő szerint óhajtsa-e az önállósítást, vagy sem.

Önálló törvényhatósági városokká kellene tenni a Dunán túl Nagykanizsát, Kaposvárt, Szombathelyt, Pápát, Esztergomot, Veszprémet, — a Dunán innen Besztercét, Nagyszombatot Érsekújvárt, Losoncot, Nyitrát, — a Duna-Tisza közén Nagykőröst, Ceglédet, Félegyházát, Jászberényt, Halast, Szolnokot, Zentát, — a Tiszán innen Eperjest, Késmárkot, Miskolcot, Egert, Sátoralja-Ujhelyet, Mármaros-Szigetet, — a Tiszán túl Makót, Karcagot, Kisujszállást, Nyiregyházát, Hajdu-Szoboszlót, Szentest, Csabát, Mezőtúrt, Kun-Szent-Mártont, Hajdu-Böszörményt, — a Bánáthban Nagy Becskerekét, Karánsebest, Fehértompomot, — Erdélyben Seps-Szt.-Györgyöt, Udvarhelyt, Deést, Zilahot stb.

A közigazgatási reformnak és a nemzeti politikának egyik feladata lenne 60—70 várost teremteni Magyarországon, vagy százat is olyat, hogy azoknak a politikai és polgári szabadságok teljessége megadassék. Mert jól mondja Miskolc városa panaszában, hogy:

„Nagy az erkölcsi értéke annak, hogy vala mely város önálló törvényhatóság legyen.“ „Kicsinyes és gyámsághoz hasonló állapot az, melyben a rendezett tanácsú városok vannak: nincsen szavuk, mert akár sir, akár örvend a haza, nem nyilváníthatják nézeteiket az országos közügyekben, ez is csak a törvényhatóságok joga. Nincs befolyásuk; a kormány csak a törvényhatóság közvetítésével érintkezhetnek, óhajtsaikk, szükségleteik csak a megye kedvező véleményezése mellett találhatnak meghallgatást. Nem forog fenn szüksége annak, hogy saját dolgai és bajai intézésébe a megye, mint felettes hatóság avatkozzék, mely közvetlenül nem ismerheti, nem tudhatja ügyeit, bajait. Itt az ipar és kereskedelem érdekeinek kielégítése s az együttérzés és együttműködés szükségé van meg. Szabaddá, öntudatosá kell a városokat tenni, fel kell szabadítani őket minden nyomástól, korlátozástól, nem kell a szükségesnél több és csak az alkotmányos kormány által gyakorolható ellenőrzettől függeniök.“

Ezt kéri Miskolc, kéri Szentés és szükséges volna, hogy kérék nagy városaink mindnyájan. Ezt föl kellene fognia egy értelmes kormánynak, mely föladatainak tartja Magyarországot a kor szelleméhez képest alakítani, hogy a magyar nemzet a népek versenyében megállhasson. Az agrárius tekinteteket és a földművelő osztályok érdekeit elégítse ki az állam a megye és a községi szervezetnél, de az ipari és kereskedelmi érdekeknek s a nemzeti intelligencia polgári részének adjon tért a városokban. Az arabok tiltják összefogni tevét és lovat, vegyen tőlük példát Szápáry gróf, hogy össze nem illő erőket ne kössön össze. Különböző adminisztratív feladatokat ne zavarjon össze. Suum cuique.“

— **Megyei képviselőválasztás.** Mint előre jeleztük, az I. tizedben a megyei képviselőválasztás a megyei és megye-ellenes párt mérkőzése volt. Az alispán és az ő táborának jelöltje, a „Szentés és Videke“ szerkesztője, dr. Mátéffy Ferenc, az ellenzéké pedig dr. Filó Tihmér, Szentés város főjegyzője volt. A választás előtt már napokkal ki voltak hordva a Mátéffy-féle cédulák, s az alispán magához hivatott több tekintélyes iparos és gazdát, s kiadta az utasítást, hogy mindent el kell követni a megye jelöltjének győzelme érdekében. Hanem háta vármegye népszerűség dolgában nagyon gyenge lábón áll Szentés város polgársága előtt; mert minden erőfeszítés hiábavaló volt, dr. Filó Tihmér lett megválasztva. Az ellenzék ezen győzelme azon szempontból bir kiváló fontossággal, hogy az I. tizedben eddig még mindig, minden választásnál a vármegyei és az ugynevezett kormánypárti irányzat győzött; mert ennek a partnak itt van minden összeköttetése s hivatalos apparátusánál fogva döntő befolyása, s mert az egész megyei tisztikar mozgósítva volt a jelölt győzelme érdekében, ki mellett az iparos osztály is csoportosult, mint elnöke mellett. Fel is lett hajtva a választó közönség oly számmal, mint ez egyes képviselői állás betöltésénél eddig még soha nem volt, s ennek dacára a megye jelöltje elesett. Ez mutatja legjobban, hogy mily rokonszenves Szentés város polgársága előtt a tisztelt vármegye.

— **Az ételek emészthetősége.** Az a napokint ismétlődő kérdés: „Mit fogunk holnap enni?” házi asszonyainknak nem kevés fejtörést okoz, miután megoldásánál a legkülönfélébb tényezők jönnek tekintetbe. Számításba jön első sorban a havi pénz, aztán az évszak, az egyes családtagok ízlése, az a kérdés, hogy melyik étel emészthető meg legkönnyebben? stb. Olvasóink talán szívesen fogják venni, ha épen az utolsó kérdés megoldásánál segítségükre jövünk s a következőkben az egyes ételek emészthetőségeit közöljük. E szerint tehát:

Egy órai emészthetési időt igényel: főtt rizs. A rizs tehát az az étel, mely főzve legkönnyebben emészthető.

Másfélórás emészthetési időt: vert tojás, árpakása-leves, sült vad, puhára főtt alma és körte, almaiz, főtt lazac és főtt pisztráng, spinót, spárga, zeller, áttört bab és borsó, árpakása.

Egy óra 35 percet: főtt velő és főtt szágó.

Két órát: főtt tej, nyers tojás, sült marhamáj, főtt savanyu alma, főtt tőkehal.

Két óra 15 percet: hal, felforratlan tej, főtt pulyka.

Harmadfél órát: sült pulyka, sült vadlud, főtt báránysült, sült malac, piritott burgonya, hüvelyes borsó, bab, lencse.

Két óra 45 percet: tojásos pudding, piritott gyenge marhahus, csibebecsinált, osztriga.

Három órát: puhára főtt tojás, sült ürühsült, nyers sonka, beffsteck, sült scvány marhahus, lepény.

Három óra 15 percet: marhasült, rostbeef, főtt sárgarépa, saláta, kelkáposzta.

Negyedfél órát: sült disznóhsült, friss szózott disznóhsült, olvasztott vaj, keményre főtt tojás, régi sajt, friss sült kolbász, főtt marhahus, besózott marhahus, főtt burgonya, főtt fehér répa, ürühsült, friss buzakenyér, főtt hagyma.

Három óra 45 percet: főtt zsíros marhahus, vajás kenyér kávéval.

Négy órát: főtt és sült szelid szárnyas, ürühsült, borjusült, marhahusleves, besózott lazac, száraz kenyér kávéval.

Négy óra 15 percet: szárnyas vad, főtt disznóhsült, főzzelékkel.

Ötödfél órát: főtt gyenge ürühsült, friss füstölt hús és savanyu káposzta.

Öt órát: igen keményre főtt tojás, sült, füstölt kolbász, sült öreg ürühsült, főtt izmok, bőrök, belek, ökörfaggyu, cseresnye, szilva, mazsolaszőlő, mandula, gomba, dió, hüvelyes növények hüvelyei.

Hat órát: régi pácolthús és sült zsíros angolna.

Irodalom.

— **A legújabb kor története** cím alatt megjelent Marcali Henrik nagyszabású munkájának füzete kiadásából Révai testvérek (Budapest, IV., Váci-utca 1. sz.) megküldték nekünk a 8. és 9. füzeteiket. Ha már eddigelé is folyton fokozódó érdeklődéssel lapoztuk e jeles munka korábbi füzeteit, most az érdeklődéshez élvezet is járul, mert hazánk történetéről és nemzetünk beléletének azon korszakáról van benne szó, mely előkészítője lett a szabadság utáni vagy világokat megrázó kitörésének, az elnyomott szabadság romjain épült önbizalomnak és végre annak az igazi nemzeti öntudatnak és ezzel együtt az igazi alkotmányosságnak, melyért ma irigykedve néznek ránk oly népek is, a hol talán a „forradalom” szele hamarabb döntött trónokat, de a hol a romok még ma is feltámadást váró eszmék hantjait képezik. Marcali szakavatott kézzel mutat rá mindarra, a mi kiválték az 1825—1836. időközben oly gyökeres átalakítást idézett elő, hogy a régi állapotokba való visszatérés egyszer mindenkorra lehetetlenné vált. A mint látjuk tehát, a most előttünk fekvő két füzet rendkívül érdekes anyaggal gyarapítja az előbbi füzetek tartalmát, és nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy Marcali könyvét mindenki megszerezze, a ki oly történelmi munka birtokába akar jutni, mely tudományos alapja dacára a legvonzóbb modorban van megírva és mely helyenként ep oly érdekesítő, mint a legszebb regény és melynek unalmas része nincs sehol sem. Marcali könyve nélkülözhetetlen kiegészítője minden világtörténelemnek és már csak azért is könnyű módon megszerezhető, mert 30 kros füzetekben jelenik meg.

— A „Vasárnapi Ujság” január hó 11-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „Feuillet Oktáv.” (Arcképpel.) — „Távolból.” „Megszendül meg.” Költemények Szabolcska Mihálytól. — „Fehér világ.” Költemény Pálffy Gyulától. — Vén emberek nyara. Elbeszélés, írta Jókai Mór. — „Legújabb találmányok a hadviselés dolgában: Pneumatikus ágyuk; tenger alatti hajó.” — „A pozsonyi új Dunahíd.” (Két képpel.) — „Orosz történetek: II. Haszan-al-Mucke.” Oroszból fordítva. — Az éjszakai sark elfoglalása. — Léghajóval az éjszakai sark felé. (5 képpel.) — „Schliemann Henrik, Trója romjainak felfedezője.” (Arcképpel és 5 képpel.) — „A Léman-tó partjáról.” Genfi levél Szabolcska Mihálytól. — „A Petőfi-társaság közgyűlése.” — Petőfi eszmecsirái, írta Jókai Mór. — „Booth tábornok az Új hadseregének gyűlésén.” (Képpel.) — Irodalom és művészet. — Közintézetek

és egyletek. — Sakkjáték. — Képtárlány. — Egyveleg. — Haláljások. — Szerkesztői mondanivaló. — Hetinaptár. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujságok”-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadvivalatában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb újság a magyar nép számára, felére 1 frt.

— **A Hét,** Kiss József hetilapjának legújabb (jan. 11) száma Bereik Árpád pompásan sikerült arcképét hozza és Schwarc Gyuláról is szól egy pikáns „Kronika.” A szépirodalmi rész fenyőpontja ezuttal egy költemény: Endrődi Sándor „Orth Jánosa,” mely a Petőfi-társaság utolsó közgyűlésén mélyreható benyomást tett a közönségre. A lap egyébiránt tele van érdekesnél érdekesebb actualitásokkal. A Hét a legdistingváltabb magyar szépirodalmi lap és fényes kiállításához képest olcsónak is mondható. Előfizetési ára egész évre 10 frt, felére 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Mutatványszámokat készséggel küld a kiadókivalt: VIII József-körut 44.

Vasuti menetrend.

(Pusztá-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentes között.)

Ervényes 1890. június 1-től.

Szentes—Szolnok.

Szentes	indul	5 ó. 35 p. éjjel,	12 o. 05 p. d. u.
Töke		6 ó. 11 p. éjjel,	12 o. 41 p. d. u.
Ksz.-Márton		6 ó. 51 p. d. e.	1 ó. 20 p. d. u.
P.-Homok		7 ó. 23 p. d. e.	1 ó. 52 p. d. u.
T.-Földvár		7 ó. 41 p. d. e.	2 ó. 17 p. d. u.
Martfű		7 ó. 59 p. d. e.	2 ó. 36 p. d. u.
Kengyel	indul	8 ó. 34 p. d. e.	3 ó. 11 p. d. u.
P.-Tenyő		8 ó. 55 p. d. e.	3 ó. 31 p. d. u.
Szajol		9 ó. 16 p. d. e.	3 ó. 55 p. d. u.
Szolnok	érk.	9 ó. 44 p. d. e.	4 ó. 25 p. d. u.
Budapestre	érk.	1 ó. 55 p. d. u.	7 ó. 45 p. éjjel.

Szolnok—Szentes.

B.-pestről	indul	9 ó. 40 p. éjjel,	8 ó. 15 p. d. e.
Szolnok		3 ó. 45 p. éjjel,	11 ó. 47 p. d. e.
Szajol		4 ó. 20 p. éjjel,	12 ó. 20 p. d. u.
P.-Tenyő		4 ó. 43 p. éjjel,	12 ó. 41 p. d. u.
Kengyel		5 ó. 11 p. éjjel,	1 ó. 09 p. d. u.
Martfű		5 ó. 39 p. éjjel,	1 o. 36 p. d. u.
T.-Földvár		6 ó. 08 p. d. e.	2 ó. 03 p. d. u.
Homok	indul	6 ó. 20 p. d. e.	2 ó. 15 p. d. u.
Ksz.-Márton		7 ó. 10 p. d. e.	2 ó. 52 p. d. u.
Töke		7 ó. 38 p. d. e.	3 ó. 25 p. d. u.
Szentesre	érk.	8 ó. 13 p. d. e.	4 ó. — p. d. u.

A csongrád—félegyházi h. é. vasut menetrendje.

Félegyháza—Csongrád.

Félegyházáról 12 óra 15 perc és 4 óra 55 perc du. K.-K.-Szállásról 12 óra 48 perc du., 5 óra 33 p. este. Csongrádra ér. 1 óra 31 perc du., 6 óra 18 p. este.

Csongrád—Félegyháza.

Csongrádról indul 9 óra délelőtt, 2 óra 15 perc du. Kiskun-Szállásról 9 óra 52 perc de., 3 óra 1 perc du. Félegyházáról 10 óra 29 perc de., 3 óra 36 perc du.

Félegyházáról Budapest felé indul:

Személyvonat 3 óra 24 perc éjjel; omnibuszvonat 7 óra 24 perc reggel, gyorsv. 12 óra 01 p. d. u., személyv. 4 óra 43 perc d. u.

Budapestről Félegyháza felé indul:

Személyvonat 7 óra 45 perc reggel, Omnibuszvonat 12 óra 20 perc délután, Gyorsvonat 1 óra 40 perc délután, omnibusz v. 3 ó. 20 p. d. u. személyv. 7. ó. éjjel, gyorsv. 9. ó. 30 p. éjjel.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle valódi tisztított

DORSCHMAJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

11—24

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.**

Egy üveg ára 1 frt és kapható a gyári raktárban Bécsben (III. ker. Heumarkt 3. szám), valamint **az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszer-tárában.**

Szentesen kapható Várady Lajos és Podhradszky Ferenc gyógyszer-tárában.

ÜZLETI ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy egy **dus tartalmu alkalmi bevásárlásom** folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ez idényre kellő **legújabb női és férfi gypaju, felgypaju szöveteiket, parchet, kalmuk téli kendőket,** valamint a legdusabb választékban **karton, szatinokat** s másnemű **mosókelméket,** a legfinomabb **rumburgi kanavász és vásznak**at gyári áron szolgáltathatok ki.

Egyidejűleg ajánlom

FÜSZERÁRU-RAKTÁRAM,

melyet a legfinomabb árukkal láttam el, úgy, hogy a n. é. közönség szükségleteit kifogástalanul fedezhetem.

Végül ajánlom

DISZTEMETKEZÉSI VÁLLALATOMAT,

melyben **2 forintos temetkezésektől** kezdve, a legnagyobb disztemetkezések rendezését t. vevőim minden kényelmének megfelelőleg, elvállalok a **legolcsóbb árszámítás mellett.**

Mire a n. é. közönség becses figyelmét felhívni és az eddig kiérdemelt becses pártfogásukat továbbra is kérni bátor vagyok.

Mély tisztelettel:

NYIRI GERZON.

SVP10